

CAPVT QVADRAGESIMVMNONVM.

1 Memoria Iosifæ in compositione odoris facta opus pigmentarij.

Oc capite laudantur Iosias rex, propheta Ieremias, Ezechiel, duodecim prophetæ coniunctim sine expressione nominis, Zorobabel item Dux, & Iesus filius Iosedec sacerdos, atque Nehemias. Et repetitur mentio prischorum quorundam, Enoch, Ioseph, Seth, Sem, Adam. Cæterum hæc prima sententia obscura satis est, vnde & variè ad-

modum legitur, sicut & Græca obscura sunt, & non eiusdem in omnibus lectionis. Sic enim habet Complutensis æditio; *μνημόσυνη ἰωσίου ἐν συνδύσει θυμιάματι*, ἰσκινασμίον ἔργον μυρεφού, Memoria Iosifæ in compositionem incensi, confecto opere vnguentarij. Quod cum difficilem habeat sensum, legendum quidam putant, ἰσκινασμίον, vt sit sensus: incensi confecti opere vnguentarij. Certè Rabanus legit, facti. Germanica æditio habet ἰσκινασμίον, vt referatur ad *μνημόσυνον*, quomodo videtur legisse noster interpres: proinde dictio, facta, non debet coniungi cum ablatiuo, compositione, pro quo omnes Græci codices habent accusatiuum, in compositionem, quomodo & Rabanus & alij quidam codices, sed ad nominatiuum, Memoria, vt hæc possit esse & constructio & intelligentia nostræ lectionis: Memoria Iosifæ collata ad compositionem odoris, est facta opus pigmentarij, hoc est, inuenitur esse similis operi vnguentarij, qui ex diuersis speciebus per misturam aptam componit rem aliquã odoriferam: Odoris, enim positum est pro re odorifera, & compositio odoris, est apta diuersarum specierũ mistura & coniunctio. Multi enim libri habent, facta est, cum verbo substantiuo. Vt ut est, significatur, Memoriã Iosifæ similem esse vnguento aptè composito, & admodum odorifero atque grato, quia eius etiam memoria similiter esset admodũ grata hominibus. Idem significatur cum subditur:

2 In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & vt musica in conuiuio vini.

TRibus rebus quæ homini valde gratæ sunt comparat Iosifæ memoriam, nempe ijs quæ olfactum oblectant, gustum & auditum, significans eam omnibus modis delectare homines, idque & narrantes & audientes eam. Nam propter narrantes videtur dicere; in omni ore quasi mel dulcis erit propter audientes, vt musica in conuiuio vini, hoc est, lauto & spléndido. Cæterum cur istud tam peculiariter dicatur de Iosifæ

2. Paral. 35 memoria, intelligere licet ex his quæ de eo iam mortuo scribuntur 2. Paral. 35. carmina scilicet composita esse per Ieremiam, quæ cantores & cantatrices futuris semper tēporibus replicabāt super Iosifam, quæ sic venerūt in consuetudinē, vt diceretur in Israël: Ecce descriptũ est in Lamē-tationibus. Per hæc ergo carmina factũ est vt fama eius latè spargeretur, & memoria conseruaretur, grataque esset & in referēdo & in audiendo.

Ipse

3 Ipse est directus diuinitus in pœnitentia gentis, & tulit abominaciones impietatis.

DIuinitus, adiecit interpres, vt intelligatur à Deo directum esse. In pœnitentia, vel, vt est Græcis, ἐπιστροφή, in conuersione, positum videtur pro, ad pœnitentiam & conuersionem. Et sunt scripti libri quibus habent, in pœnitentiam. Itaque sensus est: ipsum à Deo directum esse vt per eum populus induceretur ad pœnitentiam, & conuerteretur ab idololatria sua, aliisque peccatis. In sequenti parte legendum esse; abominaciones impietatis; & non; ab hominibus impietatis; vt Rabanus & alij quidam libri habent, demonstrant Græca, quæ habent, ἐπιθυματα ἀνομιῶν. Dicuntur autem abominaciones impietatis, abominabiles impietates, aut abominaciones quas impietas producit: qualia sunt altaria & simulachra idolorum, quæ summo zelo abstulit Iosias non solum in Ierusalem aut circa, sed etiam in Ephraim & Manasse ad exemplum Ezechiae. Tulit etiam aruspices & effœminatorum ædículas quæ erant in domo Domini, vt scribitur 4. Reg. 23. quæ omnia admodum sunt 4. Reg. 23. abominabilia coram Deo.

4 Et gubernauit ad Dominum cor ipsius, & in diebus peccatorum corroborauit pietatem.

PRO, gubernauit, est verbum actiuum eius verbi quod mox vertit, directus est, κατέδυνε, direxit. Cor ipsius; positum est pro, cor suum, quomodo etiam quædam scripta habent. Sensus ergo est: Iosias à Deo directus, direxit etiam cor suum ad Dominum, quærens scilicet illi placere ex toto corde, & in diebus peccatorum, hoc est, eo tempore quo multi erant in terra peccatores & idololatræ (nam, peccatorum, est genitiuus à, peccator, non à, peccatum, cum Græcè sit ἀνομιῶν) corroborauit pietatem, tollendo omnia quæ ad idololatriam pertinebant, & restaurando templum & cultum Domini.

5 Præter Dauid, Ezechiam, & Iosiam, omnes peccatum commiserunt.

NON parua dubitatio oritur circa veritatem huius sententiæ, adeo vt, quia videtur apertè contraria scripturis, quidam de autoritate huius libri dubitent. Nam & hi tres etiam peccasse leguntur. Et alij etiam reges Iuda in scripturis valde laudantur, & imprimis Afa & Iosaphat. Nam de Afa dicitur, quod fecerit rectum ante conspectum Domini, sicut Dauid pater eius. Item quod cor eius fuit perfectum cum Domino cunctis diebus suis. Similia dicuntur de Iosaphat. Dicendum ergo primum, quod etsi Dauid peccasse legatur & grauiter, tamen etiam legitur eius peccatum esse remissum, vnde pro non commissio habendum est. Deinde hic agitur potissimum de peccato in Deum directè commissio, quale est idololatria: quo peccato nullo modo cõtaminati sunt tres hi reges, quorum

2. Paralip.
19. & 20. Daud primus cultum Dei religiosissimè ornavit & auxit, & alij duo summo zelo Dei cultum collapsum restaurarunt, sublatis omnibus quæ illi contrariabantur. De reliquis autem omnibus regibus Iuda, etiam his qui valde laudantur, semper scribitur quòd excelsa non abstulerunt, quodque populus adhuc immolabat in excelsis. Et Iosaphat, qui inter reliquos maximè laudatur, aliquoties à Prophetis reprehensus est de familiaritate & affinitate contracta cum Achab & filio eius, per quæ in sua idololatria illi fouebantur. Hac sanè de causa generaliter subjicitur, etsi id in omnibus non similiter veritatem habuerit, sed tantùm in ple- risque perfectè.

6 Nam reliquerunt legem altissimi, reges Iuda defecerunt, & contempserunt timorem Dei.

Verbum, defecerunt, quod in multis libris omittitur, addendum esse patet ex Græcis, quemadmodum & Rabanus habet, & scripta quædam emendatiora, eique verbo cum additur, reges Iuda; emphasis est. Non enim satis habens semel dixisse, eos de quibus loquebatur, reges scilicet Iuda, reliquisse legem altissimi, repetit expressio eorum nomine; reges Iuda defecerunt. quasi dicat: Non solùm reges Israël, sed etiam reges Iuda, apud quos erat templum & varia sanctitatis exempla: quorum ob id defectio minus erat tolerabilis, quòd etiam ipsi defecerunt in obseruatione legis Dei. Id etsi in genere dicat, nò tamen significare vult omnes, præter tres, tales fuisse, sed maiorem partem, nisi intelligamus omnes defecisse exceptis tribus, quòd, vt dictum est, omnes defecerint à perfecta legis diuinæ obseruatione in cultu Dei. Sed non omnibus rectè tribuitur quod sequitur; & contempserunt timorem Domini; quam tamen partem Græca non habet, sed tantùm Latina.

7 Dederunt enim regnum suum alijs, & gloriã suam alienæ genti.

Coniunctio, enim, quæ non aptè probat præcedentia, sicut non est Græcis, ita nec in quibusdam scriptis Latinis, nominatim in codice Bessarionis, proinde melius tollitur, & legendum est potius; alienæ genti; quàm alienigenæ, cum Græcis sit ἀλλοτρίω, & Rabanus legat, alienæ, consentientibus aliquot scriptis. Porrò reges Iuda dicuntur dedisse regnum suum & gloriã alijs, quia eorum vitijs & peccatis factum est vt regnum eorum Deus offensus tandem etiam traderet in manu regis Nebuchodonosor & Chaldeorum. Quædam Græca habent ἵδωκε, dedit, vt ad Deum referatur: quædam tamen etiam habet ἵδωκεν, dederunt, quomodo noster se legis declarat.

8 Incenderunt electam sanctitatis ciuitatem, & desertas fecerunt vias ipsius, in manu Ieremiæ prophetæ.

Quamuis intelligi possit idem esse suppositum verbi, incenderunt, quod prius verbi, dederunt, vt reges Iuda dicantur incendisse ciuitatem

tatem sanctam, nempe Ierusalem, quia meruerunt eam incendi: melius tamen intelligitur suppositum esse alij, illi & gens aliena, de quibus mox dictum est, quod eis traditum sit regnum & gloria Iudaica. Illi, inquit, tradito sibi regno, & captis regibus incenderunt electam ciuitatem sanctitatis, hoc est, in qua erat sanctuarium, templumque sanctum. Est enim hic rursus $\alpha\gamma\iota\sigma\mu\alpha\tau$, quod sæpe ponitur pro sanctuario. Et defertas fecerunt vias ipsius ciuitatis; iuxta illud in Threnis: Viæ Sion Thren. 1. lugent, eo quod non sint qui veniant ad solennitatem. Illud autem; in manu Ieremiæ; positum est Hebraica phrasi pro, iuxta vaticinia Ieremiæ, qui desolationem illam prædixit ob peccata regum Iuda certò futuram. Sic dicitur Oseæ 12. In manu prophetarum assimilatus sum. Et Oseæ 12. Aggei 1. Factum est verbum Domini in manu Aggei prophætæ. Addi Aggei 1. tur causa cur Ieremias sic contra Iudam prophetauerit.

9 Nam malè tractauerunt illum qui à ventre matris consecratus est propheta, euertere & eruere & perdere: & iterum ædificare & renouare.

Suppositum verbi, tractauerunt, intelligendum iam est, reges Iuda vel Iudæi, qui quàm malè tractauerint Ieremiam, ex ipsius libro intelligi potest: quorum peccatum eo grauius fuit, quod tam eximius propheta fuerit, utpote de quo hoc singulariter scribitur, quod consecratus & deputatus fuerit à Deo propheta, cum adhuc esset in vtero matris suæ, idque ad euertendum & perdendum, &c. Alluditur enim ad id quod Ieremiæ dicit Dominus illi: Priusquam te formarem in vtero, noui te: & antequam exires de vulua, sanctificaui te, & prophetam in gentibus dedi te. & postea: Constitui te hodie super gentes ut euellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & ædifices, & plantes. Euertere autem dicitur & ædificare, quia certò euenturam perditionem aut ædificationem prædixit. Mos enim scripturæ est, dicere prophetas id facere quod prædicunt. Quo loquendi more significatur, eorum doctrinam non esse inane, sed maxima cum virtute coniunctam.

10 Ezechiel qui vidit conspectum gloriæ quam ostendit illi in curru Cherubim.

11 Nam commemoratus est inimicorum in imbre, & benefacere illis qui ostenderunt rectas vias.

TRansit à Ieremia ad Ezechielis commendationem. Videtur autem aliquid in priori sententia deesse, quia non est verbum cum quo hæreat nomen, Ezechiel. Itaque quidam sic absoluunt sententiam: Ezechiel is est qui vidit conspectum gloriæ. Magis tamen crediderim sententiam suspensam absolui in sequenti sententia; Et duodecim prophetarum ossa pullulent de loco suo; ut coniunctio, & copulet duodecim prophetas cum nomine, Ezechiel, & sit sensus: Ezechielis qui vidit, &c. & duodecim prophetarum ossa pullulent de loco suo. pro quo æditio

Complutensis habet, *ἵν' εὖ μνημόσυνον ἴη ἐυλογίας*, sit memoria in benedictionibus; vt videri possit locū esse corruptū, & authorē horum duorū, quæ superius coniungūtur in mentione iudicū, vnū tribuisse Ezechieli, alterū 12. prophetis. Nisi enim sic ordinetur, cōiunctio, Nā, cū dicitur: Nam cōmemoratus est, (quæ sententia iam per parenthesim erit interferenda) nō habebit quod probet. Nunc autē sensus erit: Ezechielis ossa pullulēt de loco suo, aut sit memoria eius in benedictionibus. Nam cōmemoratus est inimicorū. Cū dicit illum vidisse conspectum, hoc est, visionem & apparitionē gloriæ, Domini scilicet, notat illam ostensionem gloriæ Domini, de qua scribitur in principio prophetiæ ipsius: quam, inquit, ostendit illi, Dominus scilicet, in curru Cherubim, hoc est, quatuor animalium, quæ ibi Cherubim vocantur. Vt autē quod sequitur intelligatur, notandū est Græca habere: Nam meminit inimicorū in imbre, & direxit eos qui rectas faciūt vias. Priori parte significari videtur, quemadmodū & Rabanus intelligit, ipsum vltionē impiorum & inimicorū Dei prædixisse, sub nomine imbris, quemadmodū fecit cap. 13. quando cōtra pseudopphetas iubetur dicere: Dic ad eos qui liniunt parietē absque temperatura, quōd casurus sit. Erit enim imber inundans, & dabo lapides prægrandes desuper irruentes, & ventum procellæ dissipantem. Et erumpere faciam spiritum tempestatum in indignatione mea, & imber inundans in furore meo erit, &c. Similiter nomine imbris significat diuinam vltionem, prophetans contra Gog, cap. 38. Iudicabo eum peste, & sanguine, & imbre vehemēti, & lapidibus immensis, ignem & sulphur pluam super eum, &c. Secunda parte videtur notari quod scribitur Ezechielis 18. cap. & 33. vbi conuertentibus se à vijs suis malis, & facientibus iudiciū & iustitiā, suasq; vias facientibus rectas promittitur quōd viuent, & non moriētur. Patet ergo ex his in nostra lectione legendum cū coniunctione; Et benefacere; quia coniunctionē non tantūm Græca habent, sed etiam Rabanus & quædam scripta, quamuis in multis desit. Et est sensus: Cōmemoratus est inimicorū in imbre, hoc est, meminit de inimicis Dei & populi eius, quōd in imbre essent puniendi, eorumque vltionem imbre designauit. Et commemoratus etiā benefacere his qui ipso facto ostenderūt vias bonas, quia de talibus prædixit quōd victuri essent, & non morituri. Hæc autem de eius prophetia peculiariter notauit, quia in eo ista satis sunt peculiaria, & diligenter hæc inculcauit.

Jerem. 13.

Jerem. 38.

Ezec. 18.
& 33.

12 Et duodecim prophetarum ossa pullulent de loco suo, nam corroborauerunt Iacob, & redemerunt se in fide virtutis.

Quid sit; ossa pullulent de loco suo; superius dictū est, cū idē istud tribuitur Iudicibus in Israël: nihil enim aliud significatur, quā eos etsi mortuos, dignos esse perpetua memoria, cuius causa redditur: Nam corroborauerunt Iacob, hoc est, populū Israëliticū, quem confirmauerūt suis prophetijs & scriptis, cū eis promittunt Saluatorē & finē suorum malorum. Græcè enim est pro, corroborauerunt, *παρεκάλεσαν*, consolati sunt,

sunt, & sequēs pars sic habet; καὶ λυτρώσαυτο αὐτοὺς ἐν πίστι καὶ ἐλπίδι, hoc est, & liberauerunt illos in fide spei, hoc est, per fidē qua certō sperabant euenturum quod prædixerunt, liberauerunt illos à malis suis, vt si nō re essent liberati, spe tamen & fide liberati essent, sicut Paulus dixit: Spe salui facti sumus. Proinde in nostra lectione rursum reciprocū relatiuum, se, positum est pro non reciproco, ipsos, vt sit sensus: redemerunt Israēlitas in fide & spe quam habuerunt de virtute ipsorum. Nisi malimus intelligere quōd prophetæ redemerunt se, ne pro mendacibus haberentur, per fidelitatem virtutis eorum, hoc est, per hoc quōd declarauerunt virtutem suam esse fidelem & certam.

13 Quomodo amplificemus Zorobabel? Nam & ipse quasi signū in dextera manu Israēl, Et Iesum filium Iosedec?

14 Qui in diebus suis ædificauerunt domum, & exaltauerunt templum sanctum Domino, paratum in gloriam sempiternam.

Post prophetas duodecim, insignem gloriā meruerūt Zorobabel dux & Iesus sacerdos, de quibus legimus apud Aggeū, Zachariam, & Esdras, quomodo Dei templū post reditū à Babylone ædificauerint, quo beneficio cūm primi diuinā rem restituerint, rectē dicit: Quomodo amplificemus eos? significans eos nō posse dignis laudibus celebrari. Cūm autē hic dicitur de Zorobabel, quōd ipse fuerit quasi signum, notatur id quod dicitur in fine Aggei ad Zorobabel: In die illa, dicit Dominus exercitūū, assumā te Zorobabel fili Salathiel serue meus, dicit Dominus, & ponā te quasi signaculū, quia te elegi. Quo loco, sicut & hoc loco, Græci habent σημεῖον, hoc est, sigillum, sicut & dictio Hebraica חותם Chotā significat sigillum, & annulus cui sigillum est impressum, & quo aliquid sigillatur, sicut eadem dictiones ponuntur Cantorum 8. cūm legimus: Cant. 8. Pone me vt signaculū super cor tuum, vt signaculū super brachium tuū. Itaq; & hoc loco nomen, signū, accipi debet pro sigillo, vt & alibi. Quod autē dicitur Zorobabel fuisse quasi signū vel sigillum in dextera manu Israēl, nostri intelligunt significari ipsum fuisse ornamentū Israelitici populi, sicut sigillum & annulus sigillaris, qui dexteræ manus digito inseri solet, eius est ornamentum. At notandum Græcis non esse nomē, Israēl, sed tantū, quasi sigillū in dextera manu. Id autē non intelligendū de dextera manu Israēlis, sed potius de manu dextera Dei, patet nō solūm ex interpretatione D. Hieronymi super Aggeū, in hæc verba dicētis: Ponet illum Deus quasi signaculū in manu sua, sed etiam ex simili loco qui est Iere. 22. de Iechonia. Viuo ego, dicit Dominus, quia si fuerit Iechonias filius Ioacim regis Iuda annulus in dextera manu mea, inde euellā eum. Ierem. 22. Quo loco Hebræis pro, annulus, est eadem dictio quæ locis prædictis. Significatur ergo apud Aggeum, Deum assumpturum sic Zorobabel, vt sit quasi sigillum & annulus sigillaris in manu sua dextera, hoc est, vt sicut annulus talis valde charus est, & semper ob oculos versatur, eiusque magna cura habetur, nec temerē deponitur, aut alteri traditur, ita Deus

ita Deus illius perpetuam & magnam curam sit habiturus, tanquam sibi valde chari & dilecti. vnde & sequitur; quia te elegi. Hic sensus vt etiam hîc in nostra lectione habeatur, conuenit nomen, Israël, non accipere in genitiuo casu, sed datiuo, vt sit sensus: Ipse fuit quasi sigillum in manu dextera Domini Israeli, hoc est, in vtilitatē & gloriam populi Israëliti. Notandum & istud ex hoc loco, vaticinium illud Aggei ad literam etiam ad ipsum Zorobabel spectare, contra eos qui tantum ad Christum ea verba pertinere existimant: quanquam dubitare non debeat Christianus sic ea ad Zorobabel pertinere temporalem, vt multò magis & perfectius ad Christum, cuius ille figura fuit, pertineant, & propter illum, in quem omnes prophetæ respiciunt, à spiritu sancto potissimum dicta esse: qui sic est sigillum in manu Domini, vt sit imago substantiæ eius, & quicumque crediderit in Deum, hoc quasi annulo consignetur, quemadmodum bene habet D. Hieronymus.

Aggei 2.

15 Et Nehemias in memoria multi temporis, qui erexit nobis muros euersos, & stare fecit portas & seras, qui erexit domos nostras.

s. Esdræ.

Post Zorobabel & Iesum filium Iosedec, qui sub Dario templum desolatum ædificauerunt, celebrandum etiã rectè dicit & Nehemiam, qui aliquanto post tempore sub Artaxerxe etiam ciuitatem Ierusalem, & euersos eius muros restaurauit, vt legitur in 2. Esdræ, qui & Nehemias dicitur. Videtur autem oratio perficienda, subaudiendo optatum, sit, vt sit sensus: Et Nehemias sit in memoria multi temporis, hoc est, sit longo tempore in memoria, ob beneficia per ipsum nobis & reipublicæ præstita.

16 Nemo natus est in terra qualis Enoch, nam & ipse receptus est à terra.

17 Et Ioseph, qui natus est homo princeps fratrum, firmamentum gentis, rector fratrum, stabilimentum populi.

18 Et ossa ipsius visitata sunt, & post mortem prophetauerunt.

Postquam commemorationem insignium in scripturis virorum perduxit vsque ad Nehemiam, qui vltimus est quem Hebræorum canon commendat, sinem impositurus suæ commemorationi, quorundam à se prætermisforum nomina per recapitulationem adiungit prædictis, qui in quibusdam conditionibus singularem habent eminentiã & prærogatiuam. Repetit autem nomen Enoch, à quo incepit, vt cum eo conferat Ioseph prætermisum. Esse enim inter hos comparationē Græca satis indicant, quæ habent in secundo versu, ἐν δὲ ὡς ἰωσήφ ἰγενήθη & ἕρ. Neque vt Ioseph factus est, vel, natus est vir. Significatur ergo quòd quemadmodum nemo in primæuo sæculo fuit similis Enoch, eò quòd ob singularem & eminentem pietatem solus sit à Deo è terra sublatus: ita in sequente sæculo quadam ratione nullus fuit similis Iosepho, quia sicut

sicut in illo fuit prima nota insignis in Deum pietatis, ita in Iosepho fuit primum imperium super populum Dei. Et sicut ille ob insignem suam pietatem primus è terra diuinitus sublatus est, & subuectus in cœlum aut paradysum, insigni honore affectus: ita Ioseph primus ex numero piorum in regnum sublimatus est. Itaque quo hanc comparationem etiam nostra litera utcunque exprimat, secundus versus sic est intelligendus, repetendo quædam ex priori versu; Et nemo natus est in terra qualis Ioseph, qui natus est homo princeps fratrum, hoc est, qui ad hoc natus est, ut esset princeps fratrum, filiorum scilicet Iacob, & firmamentum gentis suæ, quam tempore famis in Ægypto aluit, & firmiter ibi plantauit. Duo autem quæ sequuntur, rector fratrum, stabilimentum populi; Græcis non sunt, ita ut videantur esse duorum præcedentium repetitio ex alia versione. Quod sequitur, ossa eius visitata sunt, significat curam habitam ossium eius, ut in exitu Israël ex Ægypto simul per Moysen exportarentur ex Ægypto, sepelienda in terra promissionis cum patriarchis, iuxta eius iam morituri petitione. Adiurans enim suos dixit: Deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscum de loco isto. Quod & completum per Moysen scribitur. Exodi 13. Ideoque & post mortem dicuntur hic ossa eius prophetasse, sicut supra dictum est mortuum corpus Elizei prophetatum, nempe quia cum, iuxta eius prædictionem, & exitus ex Ægypto & ossium eius elatio facta est, ipsa ossa declarauerunt eum verum fuisse prophetam. Quanquam hæc pars iam in Græcis non legatur, in quibus noster suo tempore plura aliquando legisse videtur, sicut & alicubi pauciora. Itaque Ioseph hic à duobus commendatur, nempe à regni excellentia, & prophetiæ dono.

Gen. ult.
Exod. 13.

19 Seth & Sem apud homines gloriam adepti sunt, & super omnem animam in origine Adam.

Sicut Enoch & Ioseph coniunxit in gloriæ singulari excellentia, ita nunc coniungit rectè Seth & Sem: quia sicut Seth post Adam est primus pater piæ generationis vsque ad diluuium, cum frater eius Cain pater esset impiorum: ita & à diluuium post Noë, Sem rursus factus est primus parens eius sanctæ generationis, quæ ad patriarchas deducta est, vnde & Christus natus est: sicut Cam impiorum post diluuium primus pater fuit. Itaque hac de causa similem apud homines gloriam adepti sunt. Quoniam autem in ratione originis primam absolutè gloriam obtinuit Adam primus omnium parens, ideo subditur, finiendo in omnium primo homine; Et super omnem animam in origine, scilicet reum, Adam; subaudi, est, vel gloriam adeptus est. Ipse enim & est primus hominum omnium parens, & ipse est qui à Deo in creatione omnium potitus est imperio & dominio super omnem animam, hoc est, omne animal vel omne viuum. Græcè enim est,

ὁ πῶς πᾶν ζωον, quamuis dictio ζωον, non sit
in æditione Complutensi.